

טוב ורע, שמשם נתנה תורה
באסור והתר. מימין חיים,
ומשמאל מות.

ולכן אמר רבי עקיבא לתלמידיו,
כשתגיעו לאבני שיש טהור אל
תאמרו מים מים. לא תהיו
שוקלים אבני שיש טהור [ג"א שהם
שני יודין של ויצר, חכמה עליונה וחכמה
תחתונה] לאבנים אחרות שהן חיים
ומות, שמשם (קהלת י) לב חכם
לימינו ולב כסיל לשמאלו. ולא
עוד, אלא אתם תסבנו עצמכם,
בגלל שאלה של עץ הדעת טוב
ורע הם בפרוד, ואבני שיש
טהור הן ביחוד בלי פרוד כלל.
ואם תאמרו שהרי הסתלק עץ
החיים מהם ונפלו ויש ביניהם
פרוד - דבר שקרים לא יכון לנגד
עיני, שהרי אין שם פרוד
למעלה. שאלה שנשברו היו
מאלה. באו לנשק אותו, פרח
והסתלק מהם.

דבר אחר ונהר יצא מעדן -
בודאי למעלה בעץ החיים שם
אין קלפות נכריות. זהו שכתוב
(תהלים ה) לא יגורף רע. אבל בעץ
שלמטה יש בודאי קלפות
נכריות, והוא נטוע בגן עדן של
זעיר אנפין, שהוא חנוף,
מטטרו"ן, שגן העדן העליון של
הקדוש ברוך הוא אין שם
ערבוב של קלפות להיות שם
נפתל ועקש. ובגלל זה ונהר יצא
מעדן וגו', ויכלנו לומר
במטטרו"ן יצא מעדן - מעדון
שלו. להשקות את הגן - הגן
שלו, הפרדס שלו שנכנסו לשם
בן עזאי ובן זומא ואלישע.
וקלפות שלו מצד זה טו"ב ומצד
זה רע. וזה אסור והתר, פשר
ופסול, טמאה וטהרה.

עמד זמן אחד ואמר, רבי רבי, כף זה ודאי! אבל עץ החיים הוא לא נקרא. אלא כף הוא סוד
הדבר, וייצר - יצירה אחת לטוב ויצירה אחת לרע. זה עץ הדעת טוב ורע. עץ זה אדם קטן,

אתייחבת אורייתא באסור והתר מימינא חיי ומשמאלא מותא.
ובגין דא אמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו
מים מים. לא תהיו שקולין אבני שיש טהור (ג"א דאנון ב' יודין דוייצר חכמה
עלאה וחכמה תתאה) לאבני אחרנין דאנון חיי ומותא דמתמן (קהלת י) לב
חכם לימינו. ולב כסיל לשמאלו. ולא עוד אלא אתון תסתבנון גרמיכו. בגין
דאלין דעין הדעת טוב ורע אנון בפרודא. ואבני שיש טהור אנון ביחודא
בלא פירודא כלל. ואי תימרונ דהא אסתלק עץ החיים מניהו ונפלו ואת
פירודא בניניהו. דובר שקרים לא יכון לנגד עיני דהא לית תמן פירודא
לעילא. דאלין דאתברו מאנון חיי. אתו לנשקא (דף כו ע"א) ליה פרח
ואסתלק מניהו.

דבר אחר ונהר יוצא מעדן. בודאי לעילא
בעץ חיים תמן לית קליפין נוכראין
הדא הוא דכתיב, (תהלים ה) לא יגורף רע. אבל
בעץ דלתתא אית קליפין נוכראין ודאי.
ואיהו נטוע בגנתא דעדן דזעיר אפין. דאיהו
חנוף מטטרון דגן עדן דלעילא. דקדשא
ברוך הוא לית תמן ערטומא, למיהוי תמן
נפתל ועקש. ובגין דא ונהר יוצא וגו'
ויכילנא למימר במטטרון יוצא מעדן מעדון
דיליה. להשקות את הגן גן דיליה פרדס
דיליה דתמן עאלו בן עזאי ובן זומא
ואלישע. וקליפין דיליה מסטרא דא טו"ב
ומסטרא דא רע. ודא אסור והתר פשר ופסול
טומאה וטהרה.

קם חד סבא ואמר רבי רבי הכי הוא ודאי.
אבל עץ חיים לא אתקרי איהו. אלא
הכי הוא רזא דמלה וייצר חד יצירה דטוב
וחד יצירה דרע. דא איהו עץ הדעת טוב
ורע. עץ דא אדם זעירא מסטרא דחיים מגיה
ומסטרא דמותא מגיה. תמן תרין יצירות
דיליה דאנון אסור והתר, ועליה אתמר וייצר

עמד זמן אחד ואמר, רבי רבי, כף זה ודאי! אבל עץ החיים הוא לא נקרא. אלא כף הוא סוד
הדבר, וייצר - יצירה אחת לטוב ויצירה אחת לרע. זה עץ הדעת טוב ורע. עץ זה אדם קטן,